

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 3.50 „
Egy hónapra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:
Főplaccz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábozott soronként 5 krajvára számítanak.

Az ipar fejlesztése.

— november 2.

Az a mozgalom, melyet az Országos iparegyesület új iparágak meghonosítása érdekében néhány hét előtt megindított s azóta nagy buzgalommal folytat, mindinkább komoly formákat ölt. Olyan viszonyok közt kezdődött ez a mozgalom s fejlődésében olyan irányban mozog, hogy méltán lehetünk iránta bizalommal és várakozással. Epp ezért érdemes is a dolog arra, hogy foglalkozzunk vele.

A magyar iparfejlesztés mozgalmainak félszázadosnál régebbi története van. A negyvenes évek elején Kossuth Lajos indította meg a legelső ilyen mozgalmat az ipari „Védegyelet” keretében, s akkor került a „honi ipar” jelzés legelőször forgalomba. Volt is hatása és eredménye ennek a legelső mozgalomnak s ha a rákövetkező évek eseményei nem idéznek elő általános felfordulást, az eredmények kétségkívül maradandók lettek volna. A kiegyezés óta már nagyon gyakran találkoztunk hasonló irányzatú kezdeményezésekkel. Kicsiny és nagy emberek ismételten léptek előtérbe olyan tervekkel és javaslatokkal, a melyeknek megvalósításától iparunk hatalmas fellendítését vélték előreláthatni. Több

esetben kelt is némi felbuzdulás az ilyen kísérletek nyomában, valami nagy eredmény azonban sohasem mutatkozott, mivel tulnyomó részben előmunkálat, szakértés s főként körültekintés nélkül akartak hirtelen nagyot létrehozni.

A társadalmi mozgalmak ilyen eredménytelensége kényszerítette Magyarországot utóbb arra, hogy az iparfejlesztést az állam feladat-körébe vonják, illetőleg, hogy az iparfejlesztés közvetlen eszközeit az állam jövedelmeiből bocsássák rendelkezésre. Ezt a társadalom utóbb úgy megszokta, hogy egészen természetesnek találta. A nyolczvanas években teljes virágzásban volt ez a felfogás olyanynyira, hogy Baross Gábor 1890-ben létrehozta az állami kedvezményekről szóló törvényt, a mely az állami ipar-protekciónak leginkarnátusabb megvalósítását mondja ki.

Ez a törvény s azok az intézkedések is, a melyek megelőzték, kétségkívül sokat, nagyon sokat lendítettek a magyar ipar ügyén. Több mint háromszáz nagyobb-szabású iparvállalat jött létre az állami kedvezmények révén s exportképes iparágaink tulnyomó része is ennek a rendszernek köszöni meghonosodását. Ellenben meg volt az állami támogatást biztosító törvénynek s általában a protekciónizmus politikájának az a nagy hátránya, hogy teljesen figyelmen kívül hagyta a társadalmat s egyszerűen negligálta azt a

nagy erőt, mely a társadalom támogatásában az iparfejlesztésre nézve rejlik. Mi sem természetesebb, minthogy az ekként mellőzött társadalmi erő elszunnyadt s az ipar érdekében még azt sem tette meg a mit régebben. Ily módon aztán ismét nem jöhetett létre a két nagy erőnek az az együttműködése, mely igazán hatalmas és állandó eredményeket biztosíthatott volna iparunk javára.

S ennek a hiányát most is állandóan érezzük. Mert arról teljesen meggyőződünk, hogy iparunk nagyarányu fellendítése a két hatalmas iparfejlesztő-tényező együttműködése nélkül lehetetlen. Sem az állam egymaga, sem a társadalom egymaga nem hozhatja meg a teljes eredményt, mert mindegyik csak egyoldaluan tudja érvényesíteni a maga eselekedeteit és közrehatását. Az állam létrehozhatja ugyan a legkülönbözőbb iparágakat a kezében levő protekciónista eszközökkel, de a már létrejött ipart táplálni s ezzel fentartani természetesen nem képes. Ez a feladat a társadalom hatáskörébe esik s így csakis erről az oldalról vihető is keresztül.

Abban a helyzetben, amely iparfejlesztőpolitikánkat manapság jellemzi, a fentebbiek szerint tehát, főként a társadalmi erők hozzájárulása hozhatja meg azt a hatást, amelynek nyomán általános fellendülés támadhat. S az Országos Iparegyesület valóban jól ítélte meg a viszonyokat és helyesen választotta meg a megindított mozgalom eszközeit, amikor az ipari és kereskedelmi társadalmat akarja a magyar iparfejlesztés szolgálá-

TÁRCSA.

Hasonlat.

Mosolygó napsugár süt be az ablakon,
Te rajtad pihen meg, édes angyalom.
Azt hiszi, míg leszáll ruhádra, arczodra:
Hogy leszállt valami szép rózsabokorra.

Mikor te nem vagy itt kicsi feleségem,
Ilyenforma bűbáj játszadozik vélelem.
Én is úgy tekintek a rózsabokorra:
Mintha te állnál ott, én rám mosolyogva!

Szabolcska Mihály.

„Visszaírt az ezeredes . . .“

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája.

Írta: ifju Mórloz Pál.

Civil élet, édes civil élet puha ágyad-
dal s „capfenstreich”-től nem határolt
kimaradási időddel, már csak egy hala-
vány, foszlékony álomkép vagy. A nyolcz
órai lustálkodás s a zsiros tejfellel felezett
töltött káposzta, ah! mind oly ismeretlen
nek itt a kaszárnyában, mint például a
gyenge idegzetű civil ember előtt a ta-
gozott menet vagy épenséggel a kőcz-

csepű, rongy, madzag, ispárga és tisztító
vessző, melyekkel ügyes kezű bakák
„1888. évi mindtáju ismétlő puskáikat”
szokták fényesre kipucozóvalni. Mert fé-
nyes gombok s „ülő szeg nő csavar” ti
vagytok díszlő pompái ama kaszárnya
életnek, melynek ize, illata mind bent
foglaltatik a „komisz-kenyér” savanyu
gyönyörűségében és a melyről helyes ké-
pet festeni még paprikába mártott eset-
tel sem lehet.

A köny, kövér, potyogós nagy
könyök egymást váltogatják itt ama re-
kedtes, ráspolyos köhögésszerű kacajki-
törésekkel, melyeknek jellemző szülője
csakis az örökkön szomjas baka torok
lehet. Köny és kacaj nem szokatlanok a
kihivólag tiszta kaszárnya szobákban, hol
bánat és örömmel oly egyformán mérté-
keltnek kell lenni, mint például a zsinó-
ros nadrág szépen összehajtogatott esomói-
nak ott fent a polczokon, avagy mint
azoknak a fityegős, krix-kraxos fejezedu-
láknak, melyeken csak a név s fegyver-
szám változók, de melyekre tulajdonképen
a hosszú bakaesztendők sivárságairól kel-

lene és lehetne sokat, untatót és nyomo-
ruságot, kevés vigassággal vegyítve,
felírni.

Hej, mert sokszor behomályosítja
azokat a ragyogó esattokat s a zubbony
szikrázó gombjait az a nehezen vissza-
tartott keserű könyű, mely unalmas pu-
czolás közben hull ki a fiatal baka sze-
meiből, s mely mind egy-egy vágyteljes
gondolat a távoli édesekre, szülőkre, s
azokra a többnyire rövid hűségű barna,
szőke rózsákra, kikiről sok, sok magyar
baka bus nótája kesereg.

Sok érzés, sok fájdalom van egy-egy
ilyen egyszerű, sokszor naiv nótában. Nem
jó azt hallgatni, bü- és bánat annak az
ára, mert ha igéző erejét a szivbe bevette,
ki nem kergeti azt onnan semmiféle „re-
gimentsbefehl.” Pedig a szórakozott, min-
dig hazagondoló katonánál nincs valami
rosszabb, még ha mindjárt a fia volna
is az.

S az a hosszú, köhögős baka is
aligha huzza ki az esztendőt, kinek bu-
songó nótáját oly sokszor hallgattam s
kinek fátyolos szeme mintha mindig va-

tába állítani. Igen okosan tette, midőn mindjárt a mozgalom legelején kijelentette, hogy ezuttal nem újabb állami kedvezmények kieszközléséről van szó, hanem arról, hogy a magyar kereskedelmet meghódítsuk a magyar ipar munkaadójául.

Majdnem csodálatos, hogy mindeideig télen tudtuk nézni azt a furesza állapotot, hogy fejlődő és mindjobban növekvő kereskedelmünk teljesen a külföldi ipar szolgálatában áll. Semmiféle más eszköz nem lehet olyan közvetlen segítője egy-egy iparágaknak, mint a kereskedelem. Ez láthatja el munkával az illető iparágat, ez biztosíthatja a fogyasztást részére, ez közvetítheti az iparág készítményeinek közismertté-váltatását gyorsabban, jobban s eredményesebben, mint bármi más. S mi mégis teljesen számon kívül hagytuk mindeddig ezt a legbiztosabb s legolesőbb iparfejlesztő-tényezőt. A magyar kereskedelem, mely teljes mértékben élvezi az állam és a társadalom jogi és anyagi támogatását, ma túlnyomó részben idegen érdeket szolgál; benne bírja legerősebb várát a külföldi iparcezikék behozatala.

Ez az, a mit legelőbb meg kell változtatnunk, mert ez a természetellenes állapot a legmagasabb gát a magyar ipar fejlődés előtt. A most folyó iparfejlesztő-mozgalom vezetői igen jól tudják ezt s ezért intézték úgy a dolgot, hogy a mozgalom érdekében létrehozandó társadalmi közreműködésbe legelőbb is a kereskedelmi köröket vonták be. A Budapesten székelő kereskedői testületek hazafias elhatározással rögtön felajánlották a magok erejét a közös cél elérésére s a mozgalom minden stádiumában a kereskedői vélemény foglalja el a vezető-szerpet. Nagyon helyesen van ez így, mert hiszen épp arról van

szó, hogy mindenek előtt kereskedelmünket nyerjük meg iparunk javára. A kereskedelem, ha magára vállalta iparcezikék terjesztését, feltétlenül keresztül is viszi ezt a feladatot, lévén a kereskedelem a legbiztosabb közvetítő-csatorna a fogyasztás minden rétegéhez.

A kereskedelem és ipar közös munkája a legjobb eredményekkel biztat a legújabb iparfejlesztő-mozgalom tekintetében. Annyi bizonyos, hogy ez a közös munka valósággal megnyitja a teret az új iparágaknak s biztosítja nekik a fogyasztást vásárló-közönségül. Ha a társadalmi erők ilyen szép együttműködéséhez most az állam is hozzájárul a maga segítségével, úgy együtt lesz mindaz a tényező, amely a célhoz vezethet. S ebben az esetben az eredmény: a magyar ipar fellendülése, új iparágakkal való gazdagodása ugyyszólván elmaradhatatlan.

Bellus

— **Bánffy Dezső Bécsben.** Bánffy Dezső miniszterelnök Bécsbe utazott. Ezt a bécsi látogatást a kiegyezési provizórium magyar törvényjavaslatának szankcionálásával hozzák összefüggésbe. Ennek szentesítése már holnap megtörténik, a törvényben gyökeredző azzal a fenntartással, hogy a provizórium Ausztriában is alkotmányos uton történjék.

— **Az osztrák válság.** A király vasárnap délután egy óránál tovább tartó kihallgatáson fogadta Badeni grófot. A kihallgatásról két verzió kering. Az egyik szerint e kihallgatáson nyújtotta volna át Badeni gróf a lemondását, de ő felsége kijelentette, hogy a lemondás elfogadása felett csak csütörtökön fog dönteni, a másik verzió szerint Badeni gróf ezuttal csak a helyzetről referált az uralkodónak.

Tegnap ő felsége elnöklete alatt miniszteri tanácskozás tartott, melyen messzenemő határozatok hoztak. E határozatok keresztülvitele azonban csak azon esetre fogatosítottatik, ha az obstrukció a csütörtöki ülésen ismét lehetetlenné tenné a provizórium első olvasását. A kormány állítólag azonban garanciákat nyert az iránt, hogy csütörtökön a provizórium el lesz intézhető. Badeni gróf — hir szerint — az audencia alkalmával ő felsége részéről korlátlan bizalmának kifejezését nyerte.

A legjobban értesült körökben a királynak azt a nyilatkozatát kolportálják, hogy az uralkodó a provizórium kérdését oly külső kérdésnek tekinti, amelylyel egyes belső ügyeket, mint a milyen a nyelvrendeleti kérdés is, összezavarni nem szabad. Az uralkodó ugyane forrás szerint nincs ellene annak, hogy a nyelvrendeleti kérdés törvényhozás útján szabályoztassék. Csütörtökön lesz az utolsó kísérlet, hogy a kiegyezési provizórium keresztülhajtassék.

*

A lengyel klubban szakadásról szóló hírek vannak elterjedve. Lengyel lapok bécsi értesülése szerint a lengyel klub számos tagja nem akar többé Badenival tartani. A lengyel képviselők egy része haragszik Abrahamoviczra is, mert a mult csütörtöki ülést bezárta anélkül, hogy a többség pártjával eziránt előlegelesen értekezett, vagy egy kompromisszumot létesített volna. A lengyel lapok szerint Badeni napjai meg vannak számolva. A cseh lapok is igen aggasztónak találják a helyzetet. A Narodni Listy azszal fenyeget, ha a kormány a József esaszár korabeli abszolútizmust akarja behozni, akkor az ifju-csehek tudni fogják, mi a kötelességük. Egyébként jellemző a helyzetre, hogy az ifju csehek már tegnap híresztelték, hogy a csütörtöki esti ülés el fog tartani péntekig. Az osztrák képviselőházat, nemesak elnök, de alelnök válság is fenyegeti. Ugy Abrahamovicz, mint Kramárt le akarnak mondani.

lamit keresne a levegőben, vagy a fényesre kicsiszolt fegyvereső sima tükrében?

Levelt irt édes anyja katona fiának,
Gyere haza édes fiam halálomra várlak;
Vissza irt az ezeredes az édes anyának,
Ő Felsége táborában fiának sirt ásnak.

No de három forint husz krajczárért ennek is csinálnak egy hosszú koporsót s aztán meg nem is mindig, s minden baka ily szomorú a kaszárnyában.

Abban a másik, napfényes, ablakmelletti sarokban már határozottabban vigabb banda van. Csupa bajszos, izgatott arcok. Valami ujmodi házardjátékkal vannak elfoglalva.

A nap fényes sugarai széles sávolyokban terülnek szét a bakáktól körülállott ágy sima, barnára festett deszka takaróján, melyet tisztító, étkező, iróasztalnak is lehet használni, de amely ezuttal bakáinknak a játékasztalt is helyettesíti.

A napfényes sávolyokra krajczárok vannak kirakva, kiteve nyervágyszomjas bakák mohó szempillantásinak, kiket rendkívüli drukkb-an tart most egy ide s oda zümmögő jámbor légy, mely a krajczárok

körül csapong, mely végre öt erős krajczár nyereséget hoz annak az egyik baka vitéznek, kinek kitett krajczárjára a legyeeske nagy vaktában, csakugyan legelőbb leszállott. Az eredeti házardjátéknak természetesen az a vége, hogy a vesztő felek nagy dühökben agyonütik az ártatlan legyeeskeket, ki így egész öntudatlanul öt derék gyalogos bajtárt anyagi romlását okozta.

Másik helyt meg az öreg paraszt baka magyaráz a fiatal, hetyke ujonczönkéntesnek, ki vita tárgyává merete tenni — az öreggel szemben, — hogy mégis csak van kettőjük közt valami különbség?

— Na hogy igen! — bölint jóváhagyólag a betyárképű, piszkos paraszt baka. — Természetesen, hogy van, hisz maga bundás!

Majd a mesemondásnak, gombesiszolásnak, bakaimádkozásnak s a kiképzés testedző, de testfárasztó gyakorlatainak a nótázással, a teréfákkal együtt véget szakajt a „takarodó” lármás kúrthangja, a mikor is kemény szalmaágyán néha sokkal szebbeket álmodik a kőszvényes fiatal

baka, mint az öreg generális tollpihész vánkosain.

És ilyenkor talán még az a hosszú, göthös, köhögős bakagyerek is boldog, kinek pediglen busongós nótájában oly sokszor megírja az ezeredes az édes anyának, hogy: „Ő Felsége táborában fiának sirt ásnak“.

Szellemes mondások.

Alapjában az emberek mindenütt egyformák. Ugyanazok hibák és szenvedélyek vannak meg bennök. Az éghajlat, szokások és nevelés különfélesége által csak külsejük változik; ép úgy, mint a különféle fajú kutyáknál, melyeknek legyen bár fülük hosszabb vagy kurtább, szőrük sima vagy göndör, ugyanazon hajlamaik vannak.

*

Azt a vonzó szeretetreméltóságot, melyet a külvilágban magokra vesznek az emberek, igen sokan fénylő diszöltözethek használnak, melyet hazatérve levetnek magukról.

*

A nyomdász-ipar helyzete.

— Kamarai javaslat. —

Debreczen, nov. 2.

A debreczeni kereskedelmi és ipar kamara most kiadott évi jelentésében behatóan foglalkozik a nyomdász ipar túltengésének megszüntetése módzataival s a mind általánosabban fellépő bajok orvosságaként a nyomdász iparnak képzéséhez való kötését, kötelező nyomdász szakiskolák felállítását és a hirdetési bélyeg eltörlését jelöli meg s ajánlja a kereskedelemügyi miniszter figyelmébe. A jelentés idevonatkozó része, amelyet Somos Árpád a „Csokonai“ nyomda ügyvezetője dolgozott ki, így hangzik:

Sokszorosító ipar. Kamaránk kerületében összesen 45 könyvnyomda áll a kultúra szolgálatában és pedig: Hajdúmegyében 10, Bereg megyében 5, Szabolcsmegyében 3, Szatmármegyében 10, Máramaros megyében 5, Ugocsa megyében 1, Jász-N.-Kun-Szolnok megyében 11.

Az 1880. évben kiadott jelentésünkben még csak 26, kerületünkben működő könyvnyomdáról számoltunk: az azóta lefolyt 15 év alatt a nyomdák száma majdnem megkétszereződött. Míg azelőtt a nagyobb városokban is csak elvétve lehetett egy-egy nyomdát találni ma már az aránylag kicsiny városokban, sőt községekben is van nyomda.

Tévedés volna azonban hinni, hogy a nyomdák ekként való szaporodása a nyomdászipar fellendülését jelenti.

A nyomdászipar ugyanis csak olyan helyen tud feladatának megfelelni, ahol erre akár művelődési, akár kereskedelmi vagy nemzetgazdasági szempontból a szükség fenforog és így megvan a *biztosíték* is, hogy az a nyomda ott, azon a helyen hivatását olyképp teljesíthesse, hogy ezen műipar általában fejlődhesse.

Hogy ez a szükség, illetve biztosíték a legtöbb helyen nincs meg: az nyilvánvaló; hogy azonban ilyen helyeken mégis nyílnak nyomdák, annak oka első sorban a nyomdászatnak a képesített iparágak közül való kivonása, minélfogva egyes laikusok, felbuzdulva azokon a sikereken, melyeket képzett és tapasztalt nyomdászok azelőtt még elérhettek, uton-utfélen álli-

tanak nyomdákat; de ezzel sem a közérzéknek, sem a nyomdászatnak szolgálatot nem tesznek.

Nézetünk szerint tehát, a nyomdász iparnak a képesített iparágak közé sorolása által lehetne az országszerte tapasztalható bajokon segíteni, mire az ipartörvénynek kilátásba helyezett módosítása alkalmából nem mulaszthatjuk el Nagy-méltóságod magas figyelmét felhívni.

A képzett nyomdászok, s első sorban a Budapesti könyvnyomda-tulajdonosok egyesülete ezen nyomászto bajt társadalmi uton igyekeztek enyhíteni azáltal, hogy Budapesten és Kolozsvárott nyomdász-szakiskolákat létesítettek, melybe minden, megfelelő előképzettséggel bíró nyomdásztanuló beiratkozhatik és ahol az összes grafikai ismereteket elsajátíthatja.

Véleményünk szerint azonban ezen szakiskolák csak akkor felelnének meg rendeltetésüknek, ha a látogatás minden nyomdásztanulóra kötelező lenne. Igen természetes, hogy ezen esetben az ország nevezetesebb városaiban több ilyen szakiskola lenne a kereskedelmi és iparkamrák javaslatára felállítandó.

Szükségessé teszi ezen reformot különösen a nyomdásztanulók viszonylagosan nagy létszáma.

A szegény ember azon téves nézetben van, hogy a nyomdászathoz nem kell valami nagy kvalifikáció és hogy az mindamelllett jövedelmező. Döntő hatással bír különösen az a pár krajczár heti fizetés, a mit a nyomdász fiu haza hoz, s így alig hogy elvégeztették vele nagy kinnal a négy elemi osztályt, — már vizsik nyomdász-inasnak, s mindig akad elég — nem szakember — nyomda tulajdonos, a ki ezeket a fiukat olcsó munka erő gyanánt négy évig kihasználja s azután felszabadítva elbocsátja, hogy ismét csak más tanuló vehessen fel. Ilyen hiányos szakképzettségű egyének azután foglalkozáshoz nem juthatnak s így szaporodik a proletárok és munkanélküliek száma is.

Ezen káros és a nyomdászatra nézve hátrányos befolyású állapotokat már azáltal is lehetne némileg megszüntetni, ha a nyomdász-tanulók létszáma a segédek létszámának arányában nyerne valamely meghatározást, a mely intézkedés folyamánya volna, hogy a nyomdász pályára nem özőnlenének oly nagy számmal hivatlan elemek.

A nyomdásziparnak ezenkívül még egy nagy akadályal kell megküzdnie. Értjük a *reklám-nyomtatványok bélyegkötelezettségét*, miáltal az általános ipari és kereskedelmi forgalom is hátrányosan van befolyásolva. Igaz, hogy nagyobb szabású és állandó nyomtatványoknál a bélyeg átalanoyozása meg van engedve; ennek kieszközlése azonban többnyire olyan hosszadalmas, hogy ezáltal a köz-hírrététel az illető félre nézve gyakran időszerűtlenné s így értéktelenné is válik.

Allíthatjuk, hogy ezen *bélyegkötelezettség eltörlése* által a nyomdászatnál 25—30%-al nagyobb forgalmat lehetne elérni, a mi az ipar és kereskedelem fellendülésére is szolgálna. Önként következik ebből, hogy ilyen nagyobb forgalom mellett az adózó-képesség is emelkednék s a magas kincstár más uton bőven kártalaníthatnánk.

Végül pedig bátorodunk még a *hirlapkiadásról* is egyet-mást megjegyezni.

Kerületünkben a fentebb említett nyomdávállalatok összesen 22 hirlapot adnak ki; politikai napilapok csupán Debreczenben jelennek meg.

Azon tényről eltekintve, hogy a sajtó mindig és mindenütt kulturális missziót teljesít, nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy ezen a téren is meglehetősen nagy a tulprodukezió.

A vidéki nyomdatulajdonos ugyanis a legkisebb helyeken is alapít egy kis hetilapot. Nem mintha ennek a társadalom valami nagy szükségét érezné, hanem csupán azért, hogy üzletének propagandát csinálhasson és valamivel foglalkozzék.

A jövedelmezőség mindig nagyon kérdéses. Az előfizetők száma többnyire csekély; a lapkiadó másik jövedelme: a hirdetési díj pedig a nagy és egészségtelen verseny következtében a minimumra redukáltatott, úgy hogy a lapkiadó alig tudja azt a 30 krajczáros bélyegilletéket összehozni, a mit neki a lapjában megjelent minden egyes hirdetés után az államkincstárba okvetetlenül be kell szolgáltatnia.

Minthogy ezen kincstári illeték a létjogosultsággal bíró napi- és hetilapok existenciáját nagyban veszélyezteti, égető szükségnek, sőt életkérdésnek tartjuk, hogy a 30 kros bélyegilleték, ha talán végképpen nem lenne törölhető és más,

Az emberek nagy része keveset gondolkodik, hiszékeny és tetteiben ösztönét követi.

Az emberek nagyobb része inkább óhajt bámulás, mint szeretet tárgya lenni. A bámulat az önszeretetet elégti ki, már pedig ez a gyengeség minden emberben meg van. — A barátság az érzelem dolga, sokaknak nincs érzékük rá.

A nemes szerelem nem ez anyagi, romlott, haszonleső, századból való, a nőknek megengedik a tetszelgést, sőt a kicsapongást is eltűrrik, ha céljaik kivitelére szükséges, de az igaz szerelmet nem értik meg. E kéjsóvár, kalandravadászó, üzérkedő, hamisfényt, becsstelen nyereséget hajhászó században ugyan mit jelentenének az egyszerű pásztorórák?

Az arany, uraim! az arany a földolag; az mit sem határoz, hogy mennyi mocsok ragadt hozzá! csak pénz és mindig, mindenütt csak pénz legyen. Aranynyal meg lehet venni a lelkiismeretet, be lehet takarni a szégyent. Szolgáruhátoakat aranynyal himezzétek, festéket,

illatszereket, csipkét, csecsebecsüket vegyetek rajta nőtöknek; igaz, hogy e drága rongyokat egy éjjeli multság tönkreteszti, pedig értékök egy becsületes ember minden vagyonával, még pedig fáradsággal, küzdelemmel, önfeláldozással szerzett vagyonával felér. (Senora Talma.)

A nagyravágyó mindent fölálldoz, hogy céljait elérhesse; az akadályok ingerlik, a siker bátorítja. De azért soha se lesz elégedett. A folytonos belső izgatottság áldozata, ami erejét végre is fel-emészti.

Egyenlőség! de hiszen ez körunkban, midőn mindenki arra törekszik, hogy az egyenlőséget megszerezze és megérdemelje . . . ez csupa igazságtalanság!

Az egyenlőség méltatlankodók utópiája. Nekünk van elég bátorságunk, vagy helyesebben mondva büszkeségünk azt mondani, hogy tökéletes egyenlőségről nem is álmodunk . . .

. . . Nem, nem, az emberek nem egyenlők, sem az életben, sem a halálban. No szóljatok a sirban levő állítólagos egyenlőségről, ne beszéljétek arról a hatlább hosszú-

ságu földről, amely a királynak és koldusnak egyformán elég. Hazugság, örökké csak hazugság! A halál nem tesz egyenlővé semmit.

Az az ember, aki egész életét gyávan és haszontalanul töltötte el, utolsó órájában sem lehet egyenlő azzal, ki mindig nemesen élt és jót cselekedett.

Akinek egész élete szép és nyugodt volt, napjai szelid és zavartalan örömeik közt teltek el, annak végső sóhajtása nem hasonlíthat azokéhoz, aki egész életében szenvedés volt és szenvedett.

A tiszta erények czimek, a szenvedések jogok. Az ember nem szenved haszontalanul, a jutalmat mindenki megkapja érdeme szerint. (Don Consohos.)

A törvénytelen és törvényes házasság között gyakran csak az a különbség van, hogy az első esetben, midőn a férfi a nőt magához veszi, nem gondol hozományra, a másik esetben pedig épen ellenkezőleg, mert midőn a hozományt magához veszi, nem gondol a nővel.

Spanyolból: Grammatikus.

alkalmasabb megadóztatás által pótolható, legalább megfelelően — talán 10 krajczára — redukáltassék, miáltal nemcsak a nyomdász-ipar és a hírlapirodalom is kedvezőbb helyzetbe jutna, de az általános üzleti forgalom is nagyban előmozdítottatnék.

S z i n h á z.

* **Mária bátyja** második előadása nem ugyanolyan zsúfolt ház előtt folyt le, mint az előző napi, mert sokakat távol tartott a kegyelet, amelylyel a vallási szokásból kifolyólag felkeresik a temetőben nyugvó halottjaikat. A szép számban megjelent közönség épp oly jól mulatott a darab sikerült részein, mint az első előadás alkalmával. A szereplők mindnyájan kitétek magukért és a kiválóbbakat a közönség sűrű tapsaival tüntette ki.

* **Halmi Margit mint kis lord.** Az a néhány néző, a ki tegnap délután, a halottak napján a színházba betévedt, nem csalatkozott, ha gyöngyörűséget remélt ott találni. Mrs. Burnette, a ki regényében a Doroucourt grófi család történetét az angol arisztokrácia és az amerikai demokrácia erős szembeállításával oly ügyesen megírta, ezt a történetet színpadon is érdekessé tudta tenni a *Lettie lord Fauntleroy* alakjával. **Halmi Margit** ezt az okos kis gyereket oly ellenállhatlan szeretetreméltósággal, bájjal, művészi kiemelésekkel, szívből a közönségre átáradó melegséggel, finoman és nemeseu játszott, hogy a kritikus a legkedvesebb kötelességének tartja a művésznőt megillető elismerést ezért kifejezni. **Fenyéry** is jellegzetesen, az értelmes színész igaz eszközeivel, tulzástól menten alakította az öreg lordot. Egyáltalában dicséretre méltó, hogy színészeink a délutáni előadásokat az estiek lelkiismeretességével játszóak.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A Gönczy-egyesület „Étthon“-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattárafeleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A debreczeni kir. járásbírószék szóbeli kéréseket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Zóna-mózsárszék helyisége Csapó-utca Slezák-féle ház, a gyógyszerár mellett, továbbá a kenyéripiacon a Szikszai-féle házbán. Beiratkozhatni a székhelyiségekben, továbbá a D. E. és R. U. szerkesztőségeiben és Thót Lászlónál Csapó-utca 319. A jelentkezés legzélszerűbben levelezőlap útján történhetik.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

— A tanyabirtokokról való statutum.

A debreczeni speciálítások közé tartozik azaz ősrégi statutum, a mely szerint a tanyabirtokok a praediumokon, Szepes, Ebes, Elep, Kösziszeg, Kegyes, Maepuszták kizárólag házzal bíró, okleveles polgárok tulajdonát képezhetik, ilyenek közt lehetnek adásvétel tárgyai. Ez a statutum még abból az időből származik, a midőn a birtok ilyen korlátozásával a debreczeniek eleji minden lehető módon biztosítani akarták maguknak és maradékaiknak a nagy áldozatokkal nehéz viszonyok között megszerzett nagy kiterjedésű birtokokat; midőn az volt az irányadó, az egész társadalmi, közgazdasági, politikai életet átható irányadó elv, hogy a ki a föld hasznát élvezi, az ugyanott viseli a közterheket is; a midőn mindenkit, a kinek birtoka van a város határán ide akarnak csatolni a városhoz. Ez a statutum még 1867-ig, illetve 1873-ig kiterjedt az ondódi földekre is, a mikor még házat is csak debreczeni polgár szerezhett és a házat földje nélkül nem lehetett eladni. Kiterjedt a kaszáló birtokokra is ez a korlátozás, melynek védő bástyáit az újabb kor felfogása lassankint letördelte s már csak a tanyabirtokokra állt fent. Ezelőtt négy évvel a városi közgyűlés még nagy többséggel szavazta le azt a indítványt, mely a régi statutum emez utolsó maradványát is eltörölni célozta. Közéletben **Dragota Natália** és **Dragota Miklós** folyamodtak a városhoz, hogy maesi tanyabirtokokról ezt a korlátozást, melyet a bíróságok mindig tiszteletben tartanak tekekkönyvileg is biztosítva van, — noha fufangossággal gyakran kijátszanak egyesek, — az ő birtokukról törölje. A közgyűlés ezen esetben fel is oldotta a maesi **Dragota** birtokot a korlátozás alól s ugyanakkor megbizta a tanácsot, hogy a statutum végleges megszüntetése iránt adjon javaslatot. A tanács tegnapi ülésében a kérdést véleményezés végett egyelőre kiadta a gazdasági bizottságnak, miután a jog és pénzügyi bizottság már előbb a statutum eltörlését indítványozta.

— **A városi erdők hasznosítása.** A városi tanács a közgyűlés megbízása következtében kísérletet tett a város erdeiből kikerült haszonfák jobb értékesítésére. — Pályázatot is hirdetett, amelynek eredménye az lett, hogy **Mandel Imre** sátoralja-ujhelyi lakossal tárgyalások indultak meg. A tanács 8000 köbméter haszonfa eladásából mintegy 15—16 ezer forint jövedelmet remélt. A tárgyalások azonban **Mandel Imrével** nem vezettek eredményre. A tanács az ügyet ennek folytán újabb véleményezés végett kiadta a jog és pénzügyi bizottságnak, mely holnap foglalkozik ezzel.

— **Közigazgatási bizottsági ülések.** Debreczen város közigazgatási bizottsága e hó 5-én d. u. 3 órákor, a megyei közigazgatási bizottság pedig e hó 8-dikán, hétfőn d. e. 9 órákor tartja meg rendes havi ülését.

— **A lovassági laktanya területe.** A város házán ma tárgyalást tartottak a Csapó-utca végén építendő lovassági laktanya számára szükséges területek kisajátítása ügyében.

Jelen voltak: a közigazgatási bizottság részéről dr. **Kola János**, **Márk Endre**, **Latinovics Mihály**; a városi hatóság részéről **Ábrahám László** t. főügyész, a kisajátító felet képviselő **Stahl Géza** főmérnök; az érdekelt magántulajdonosok mindnyájan megjelentek **Szilágyi Imre** ügyvéd szószólójokkal. A kisajátítási terv megállapítása egyesekkel sikerült; de a kártalanítási eljárás bíróság elé fog kerülni.

— **A millennáris díszfelvonulás megörökítésére** készül azon nagyszabású körkép, melyet **Eisenhut**, **Ujváry**, **Márk**, **Meisel** stb. jól ismert nevű festők készítenek jelenleg. — A mű tökéletesítése érdekében kéri a művészek a bandériumban részt vett azon tagokat, kikről eddig felvételt nem készíthettek, hogy Budapesteni tartózkodásuk alkalmával fáradjanak e célból **Márk Lajos** festőművész **Vasváry Pál**-utca 9. szám alatti atelierjébe, hol a felvétel teljesítettik, megjegyezvén, hogy az egész felvétel csak rövid időt igényel.

— **Özv. Szöllőssy Jánosné nyugdíjügye.** A Hajdúvármegye tisztviselőinek nyugdíjalapját kezelő választmány folyó hó 4-én ülést tart, amelynek egyetlen tárgyát a néhai **Szöllőssy János** t. ügyész által befizetett nyugdíjárulékoknak özvegye kezébe leendő visszatérítése képezi.

— **Kivilágítás a temetőben.** A róm. kath. temető sirdombjait tegnap este sok ezer mécs lángja világitotta be. A kegyeletes érzület oda vitte az élöket szeretteik sírjához, hogy megemlékezve az örök pihenőre költözött családtagról, virágos koszorúval, áhitatos imával rójják le a kegyelet adóját. Ezekre menő néptömeg hullámozott a sírok között s a temetőbe zarandokolás egész este nyolcz óráig tartott. A katolikus hívők egy része papok vezetésével vonult a temetőbe, majd ájtatos énekléssel vonult vissza a templomba, ahol **Dr. Wolafka Nándor** vál. püspök plébános könyvekre indító predikációt tartott. Este nyolcz órákor kialudtak a temető sírjain a mécslámpák s a halottak birodalmában újra csendesség lett.

— **Novemberi közgyűlés.** Hogy melyik napon lesz a város novemberi közgyűlése, — azt ma még senki nem tudja, de annyit máris jelezhetünk, hogy napi rendjére számos igen fontos tárgy kerül, amelyek előkészítésére részint a költségvetés tárgyalásával egy időben, részint régebben kapott megbízást a tanács. Ugyanezen közgyűlés fogja kitűzni a megüresedett bizottsági tagok betöltésének napját is.

— **A kir. tábla ügyforgalma.** A debreczeni kir. ítélőtábla október hónapban 422. az év tíz első hónapjában összesen 4023. polgármesteri és 365. illetőleg 4151. büntető ügyet intézett el. A két polgári tanács hátraléka 365, a büntető tanácsé pedig 529.

— **Ujonzok felesketése.** Nagyon tapintatos és helyes intézkedése a katonai kormányzatnak az, hogy az ujonzok mikor az első kiképzetés nehézségein túlesnek, újra felesketik őket arra a zászlóra a melyet szárazon és vizen, esztáiban és ütközetekben követniök kell és azt elhagyni katonai becselenség. Szükség volt erre a parádénak látszó ünnepségre, mert bizony a besorozás al-

kalmával elmondott esküre, az ott felolvasott hadi czikkelyekre a gyakran nagyon elkeseredett, vagy mámoros ujjoncz, mikor már a katona ruhát felhuzta, nem igen emlékszik. De örökre bevésődik az a pillanat, mikor ünnepélyes istentisztelet alatt parancsnoka jelenlétében a zászló kibontására leteszi az esküt és át kell éreznie, hogy ő most ezen pillanattól fogva a hazájának és királyának lekötölezett védője. A debreczeni házi ezred ujjonczai tegnap délelőtt tették le ezen esküt. Az istentiszteletet és beszédet Kovács Márk káplán tartotta fenkelt szellemű beszédben figyelmeztetve az ujjonczokat a pillanat komolyságára. — Vogel Pál alezredes, mint parancsnokló törzs tiszt vezényelte a katonákat és ékes beszédben hívta fel őket arra, hogy ha a trón és haza védelme megkívánja hűség-gel feleljenek meg katonai kötelezettségeiknek. Ugyancsak tegnap tették le újra az esküt a honvéd és méntelepi ujjonczok is. Régebben mustrának nevezték ezt a hadijátékot, a katonák felesketését, melyben résztvett minden vitéz, a mikor is mindenki előadhatta kérését és panaszát az illető brigadéros tábornok előtt. Névszerint kiáltották ki minden egyes katona nevét, melynek megtörténte után az ezredék négyesöget formáltak s a regement adjutánsa fölolvasta az eskü szövegét, melyet ének emelt három ujjal a vitézek ismételték. A történelem tanúsága szerint Miksa császár volt az, a ki legényeit, az úgynevezett „Landsknecht“-eket, mielőtt Magyarország elfoglalására indult volna, feleskette. Az új honfoglalásból semmi sem lett, mert Székesfehérvár alól, melyet nagy kegyetlenségek közt bevettek, szegényszemre kellett országunkból kitakarodniok. A felesketés szokása azonban megmaradt, s a régi Regulementumok megkiválták, hogy minden nevezetesebb alkalommal, például ütközet előtt is, a legénység meghiteltessék.

— **Leszkay a kövérség ellen.** Leszkay András nem híve a németek: „leben und leben lassen“ jeligéjének. Ő igen meg van elégedve azzal, hogy maga kövér; de a színésznőinek kövérsége ellen már kifogást emel. E miatt pöre is akadt az egyik kóristánéval, a kit el is bocsátott az elhizottsága miatt. Az elhizott és elbocsátott kóristáné most az országos színésze-gyeseület igazgató-tanácsához fordul bajának orvoslása végett. Hosszu kérvényében elmondja, hogy neki, a ki október 1-étől 1898. virágvasárnapig szerződött Aradra, Leszkay október 15 én fölmondott és a fizetését beszüntette; még pedig azzal az indokolással, a hogy a színügyi bizottság kifogásolja elhizottságát. A kóristáné ez irányban folyamodványt intézett a színügyi bizottsághoz, a melyre Salacz Gyula polgármester ezt írta neki:

A folyamodót értesitem, hogy színügyi bizottságunk az ő személyével egyáltalán nem foglalkozott és így ellene elhizottsága miatt kifogást nem tett.

Leszkay mindazonáltal a szerződés 5. pontjára támaszkodva megmarad elhatározása mellett. Ez az 5. pont így szól:

Ha a szerződött tag szinpadi működése nem felel meg az igazgató várakozásának, az igazgatónak joga van a szerződött tagot minden kárpótlás nélkül elbocsátani.

Ennek az ötödik pontnak tarthatatlanságát erősíti folyamodványában a kóristáné. „Nem szólok“ — mondja „az 5. pont kegyetlen magyarsága és még kegyetlenebb stílárís szerkezetéről“ — (a mit min-

den bizonynyal hiába is tenne) — hanem azt bizonyítja, hogy az nem állhat meg, mert ezáltal a színigazgató korlátlanul önkénykedhetik a színészek fölött. „Sic volo, sic jubeo!“ alkalmazza Leszkayra a kóristáné nagyon ügyesen a latin klaszszikuszt.

Végül azt hozza fel, hogy Leszkay, mikor őt szerződtette, biztatta, hogy minél több és szebb ruhákat szerezzen be és ő erre föláltozta kétszáznegyven frtra menő megtakarított pénzét. — A kóristáné kéri az igazgató tanácsot, hogy ügyében vizsgálatot indítson. — Most színművészeti körökben érdeklődéssel várják a pör kimenetelét: s ha csak az állás nélkül levő és a sors által elhizottsággal megvert kóristáné le nem soványodik és Leszkay őt újra nem szerződteti, — érdekes lesz látni azt: mint győz a kövérség, a kövérség fölött?

— **A salétrom laktanyabeli tüzvész.** Ma délelőtt vizsgálta meg Erdélyi István rendőrfogalmazó, Tikos v. mérnök és Publig tüzoltó parancsnok, valamint két katonatisztből álló kiküldöttség a salétromlaktanya közelében mult héten kiütött tűz esetét. A helyszínén megtartott vizsgálat azt állapította meg, hogy a kocsiszin nyitott ablakán valaki égő tárgyat dobott le, mely a kocszi színt gyorsan lángba borította. A kárt 700 frtra becsülik.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Görömbei Istvánt a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Özv. Silbermann Joáchimné leányát Esztike kisasszonyt eljegyezte Gewürez Aron közjegyző Felső-Vissorol.

— **Székelyhídi csodafiu.** Székelyhídon egy gépész — mint írják — oly tulajdonságot fedezett fel egy oláh fiuban, a mi eddig páratlanul áll a világtörténelemben. A csodafiu egy közönséges gyűjtölcense segélyével keresztül lát a falakon beelát a föld mélyébe s meglát ott mindent ami fém. A fiuval több kísérletet tettek már a székelyhídi körökben s az eredmény meglepő volt. Három falon keresztül megmondotta, hogy mennyi ércpéncz van a harmadik szobában és hol van az. Ha a pénczt más helyre vitték, rögtön jelezte. Egész társaság állott össze s a szabadban ércpénzeket ástak el. Ezeket a fiu nem csak mindig megtalálta, de azt is megmondta, hogy a pénczek milyen mélyen vannak elásva. A felfedező gépész erre engedelmet kért Stubenberg gróf tisztartójától, Perhács Sándortól, hogy a csodafiu közbenjöttével ásatásokat eszközölhessen a grófi uradalmi területeken: mert itt ásatta el monda szerint a tatárjáráskor kincseit az ősi apátság. A megkezdett ásatásoknak már van is némi eredménye; mert a fiu által jelzett egyik helyen már is több koporsót és ezekben igen sok esonvázat találtak. Az ásatásokat, melyeket Stubenberg gróf is támogat, folytatják és nagy érdeklődéssel néznek az eredmény elé. Eddig a tudósítás. Hogy mi ennek az állítólagos csodának a nyitja? Nem tudni. Annyi bizonyos, hogy az egész dolog nagyon hihetetlen, de hát éppen azért csoda!

— **Katonakönyv és okmányok** Molnár Lajos szakaszvezető nevére találtattak és igazolás mellett átvehető az I. ker. kapitányságnál.

— **Vívó tanfolyam.** Benedek Gyula Debreczenben olyan előnyösen ismert vívómester, ki a millenniumi orsz. vívó és tornaverseny alkalmával kifejtett buzgó tevékenységéért legfőbb királyi elismerésben és kitüntetésben részesült, új vívó tanfolyamot nyit. A vívóterem a Kossuth-

utczán, a Rotschnek-fele házban lesz felállítva. Jelentkezéseket egész nap elfogad a mester, lakásán.

— **Előléptetés.** V. Nagy Frigyes, a cs. és kir. 52. gy.-ezred tiszthelyettese, V. Nagy Gusztáv helybeli ügyvéd fia a mult héten kiadott legfelsőbb rendelet szerint hadnagygyá lépett elő.

— **Debreczeni billiard-kör.** Ezt a címet vette fel egy intelligens kis társaság, mely a Hungária egyik külön helyiségében meghúzódva fejleszti a billiardjáték nemes élvezetét. Ezen elszigeteltségük okozza, hogy a közönség még nem vett róluk tudomást, holott már egy év óta működik 66 taggal, kik a város legjobb billiard-játékosai közül kerülnek ki.

A kör elnöksége elhatározta, hogy ezentul billiard-versenyeket fog rendezni s e célból szigoruan megállapított szabályokat alkotott, mely lehetővé teszi, hogy a körversenyben aránylag gyengébb játékosok is részt vehessenek.

Az első ily körverseny november hó 5-én tartatik meg. Az eziránt érdeklődők kedvéért megszereztük a vonatkozó feltételeket, melyeket itt közlünk:

Feltételek:

Minden résztvenni óhajtó tag banatpénzül 1 azaz egy koronát fizet, melyösszegeből és a kör által hozzá adott 30 az az harmincz koronából nyereménydíj 4 nyeremény tárgy fog a nyerők közt kiosztatni. I. az első díjat kapja az, aki a legtöbb játszmát megnyerte.

II. A másodikat az utánna következő.

III. A harmadikat legnagyobb sorozattal játszó és

IV. a negyediket, a ki mint harmadik a legtöbb játszmát megnyerte.

A sorozatos díjjat az I. II. és IV-ik díjjat nyert versenyző is megnyerheti. Egyenlő sorozatnál a versenyszabály 51. §-a a mérvadó. A verseny a Stanój által kiadott versenyszabályok szerint tartatik meg.

A versenyezni óhajtó tagok naponta a körben az elnöknel vagy a titkárnál jelentkezhetnek.

Aki a fent nevezett határidőn belül (5—25.) a versenyre jelentkezők mindgyikével az alább meghatározott 150-es játszmát le nem játsza, a díjakra igényt nem tarthat. Ettől eltérő esetek az elnökségnek azonnal bejelentendők és ezek a versenybizottság által méltányosan bíráltnak el.

A játszmák naponta csakis délután 2 órától estve 10 óráig játszhatók le, még pedig a versenyszabályok 40 és következő szakaszaira való tekintettel. Egy játszma 150 karambolból áll. A játékosok között a játszmajáték az eddig nyert átlag szerint kiegyenlítést nyer.

A versenyen bárki részt vehet, ki a kör valamelyik tagja által oda bevezetetik.

A kör elnöke Lassgallner Kálmán máv. osztályvezető, alelnökök: Berger Jenő és Simonffy István, titkára: Kun Mihály, jegyzője: Zong János, pénztárnok: Viz János, gazda: Thiesen Arthur.

— **Szűnik a sertésvész.** A szomszédos megyék területén ujabban Bihar-Diószeg, Füzés Gyarmat és Új-Fehértó községek oldattak fel a sertésvárlat alól a járvány megszünetése folytán.

x **A Weiser I. G. Zala-Drill** vetőgépjének újabb kiütetése. Ritkán éri magyar gyártmányt az a szerencse, hogy minden kiállítás, melyen csak részt vesz, első díjakkal kitüntettessék s a mint most épen egy hozzánk érkezett rövidke távirat jelzi, a lévai verseny bizottság az első arany érmen kívül még két ezüst éremmel kitüntette a Weiser-féle Zala-Drill sorvetőgépet s így ismét a többi

versenyzők felett a győzelmet vitte el. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a „Neues Pöster Journal“ és a „Köztelek“ vasárnapi számai pedig arról adnak hírt, hogy ugyan-
csak a kisbéri versenyvetés kikelése után az állami arany éremmel lett a nagykanizsai gépgyárban készült Zala-Drill vetőgép ki-
tűntetve.

x A katólikus temetőből a Szent-Anna-
utcáig egy női arany óra elveszett. Kérik
a tisztelt megtaláló a kiadóhivatalban tudatni,
melyért kellő jutalom van kitűzve.

Irodalom — Művészet.

Könyv a magyar népről.

(„A magyar nép multja és jelene“. 2
kötetben. I. kötet: A szolgaságtól a szabad-
ságig; II. kötet: A bölcstől a sirig. Irta:
Benedek Elek. Kiadja az Athenaeum irodalmi
és nyomdai részvénytársaság.)

Alig mult el a magyar nemzet ezer-
éves ünnepe, újabb ünnepre készülünk:
a jövő 1898-ik esztendőben lesz *ötven-
esztendeje*, hogy a magyar földnépe, job-
bágyság felszabadult, ura lett a földnek,
melyre ezer esztendőn át hullatta véré-
s verejtékét, a nélkül, hogy magának
mondhatta volna. 1848-ban lett igazán
nemzetté a magyar, midőn a kiváltságos
nemesség önként mondott le kiváltságairól
s önként osztozott meg a föld népével
jogokban és közterhekben egyaránt.

Azóta nincs osztálykülönbség ez or-
szág polgárai közt, szabadon fejlődhetik a
föld népe is, gyarapodhatik vagyonban,
műveltségben s ma már bátran mondhat-
juk, hogy Magyarország intelligenciájá-
nak jelentékeny része az egykor elnyo-
mott földnépének fiából telik ki. A 48-ki
törvények áldásos következtése ma már
szemmel látható s rut hálátlanság volna
tőlünk, most élő nemzedéktől, ha közö-
nyösen engednők elszuhanni a közeledő
évfordulót: *népszabadság ötven éves for-
dulóját*.

Ünnepe lesz ez az esztendő az egész
nemzetnek: az egykori nemességnek és
jobbágyságnak egy aránt. Csoda-e, ha
ebből az alkalomból százszoros erővel
ébred fel szívünkben a vágy, megismer-
kedni annak a népnek a történetével, mely
csaknem ezerévig sinylődött szolgaságban,
vagy a szolgaságnál nem sokkal ked-
vezőbb jobbágyi állapotban? Mert a *magyar
nemzet történetét* sokan megírták már, de
történet írónk csak mellékesen érintették
a népet, az Isten adta nép állapotát, a ne-
mességgel való viszonyait, a felszabadulá-
sért való véres és békés küzdelmeit.

Erre a feladatra vállalkozott Benedek
Elek, ki csak most fejezte be öt vastag
kötetes munkáját, megírva a nemzet ezer-
éves ünnepére a magyar nép meséit
mondáit, vagyis ezer év meseköltését, *most
pedig megírta ugyanennek a népnek a
történetét* egy nagy kötetben, egy másik
nagy kötetben pedig a nép ez idő szerint
való életét. E héten röpült szét a nagy
érdekű könyv első füzeté, — mert füze-
tekben jelen meg, hogy minden ember
megszerezhesse — s jövő tavaszra a nagy
ünnepe a magyar közönség kezében lesz
a könyv első kötete: a nép története.

Benedek a honfoglaló magyar nép
életmódjának rövid rajzával kezd könyvét
s úgy megy át annak a megrajzolására,
miként alakulnak a különböző rendek,
osztályok s mint súlyod a tiszta magyar
fajnak is egy része jobbágygyá. „A föld
népének a nemességgel való viszonya —
írja Benedek — a népnek állapota s küz-
delme a szabadságért: ez húzódik végig
könyvemben. A parasztlázadások egész
sorával találkozunk az olvasó, kezdve az
erdélyi parasztság 1437-iki lázadásán, jön
a Dózsa-lázadás, ez a nagy paraszt dráma;

a Péro féle lázadás; a Hora- és Kloska-
lázadás, nem is említve itt a kisebb láza-
dásokat.

A könyvnek aránylag legnagyobb
részét teszi ki a jelen század első felének
története, mikor a nemességnek színe-java
hatalmas akcióba kezd a nép felszabadi-
tásáért. Nagy szerep jut a költőknek is,
különösen Petőfinak.

Ime, nagy vonásokban az első kötet
tartalma. Nem kevésbé érdekes a második
kötet, mely a ma élő nép életének a
tükré. Az író, ki mint a nép fia, jó ismer-
ős a néppel, végig kíséri a népet szüle-
tésétől a haláláig, mindenféle foglalkozás-
ban, lelki tevéseinek minden megnyi-
latkozásában.

Ennek a ritka érdekes könyvnek a
megírására vállalkozott Benedek Elek s
vállalkozott a kiadására az Athenaeum,
mely ez alkalomhoz s a tárgyhoz méltóan
állítja elénk e könyvet, nagy kvárt alak-
ban, számos rajzzal, képpel, műmelléklet-
tel, köztük több színes képpel emelvén a
könyv értékét s érdekességét.

Azt hisszük, hogy újabb időben
aligha volt könyv, mely jobban érdemelte
volna meg a közérdeklődést, mint e könyv
s különösen az intelligens osztálynak az
a része, mely a nép sorából emelkedett
a közélet mezejére, bizonyára a rendesnél
is nagyobb érdeklődéssel és kegyeletes
szívvel forgatja majd e könyv lapjait.

A „Magyar nép multja és jelene“
két hetenként füzetekben jelen meg.
Minden füzetben szöveg-illusztráció s
képmelléklet. Egy füzet ára 30 kr. s elő-
fizethető a kiadó Athenaeumnál 10 füzetre
3 frttal (az egész munka 40 füzet lesz)
vagy negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 krral,
félévre 3 frt 60 krral.

A most megjelent első füzet után
méltó érdeklődéssel várjuk a folytatás
megjelenését. Ebben a füzetben számos
igen sikerült illusztráció idézi vissza a
magyar nép ezer év előtti életmódját s
csatolva van hozzá két hatásos műmellék-
let is, az egyik (A szerzetesek szántani
tanítják a népet) a magyar történelem
első korából meríti tárgyát, a másik egy
szép színes kép, Dudits Andor festménye
után, egy megkapó jelenet: II. Rákóczy
Ferencz bucsuja a néptől.

* „A szürke ruhás hölgy“. A Légrády
Testvérek kiadásában megjelenő „Legjobb
könyvek“ című regénytár ismét gazdagabb
lett egy kötettel.

Mikszáth Kálmán: „Prakovszky, a siket
kovács“ című bájos elbeszélése után a fran-
cziák világhírű írójának, Ohnet Györgynek
érdekfeszítő regénye „A szürke ruhás hölgy“
is immáron egész terjedelmében az olvasó
közönség elé kerül, amely már régóta várva
várja e regénytár jelenleg megjelenő harmadik
kötetét. De nem is csoda ez. A francia
regényírók közül talán senki sem jellemzi
alakjait oly könnyed finom stílusban mint
Ohnet, ki az összes francia írók közül a
legnagyobb közkezdveltségnek örvend Magyar-
országon.

A „Legjobb könyvek“ című regénytár
ezután megjelenő kötetei a következő kitűnő
műveket tartalmazzák:

Harraden: Hajók, ha éjjel találkozunk, 1 kötet.
Donelli: Caesár emlékszóbra . . . 1 „
Ebers Gy.: A nővérek 2 „
Savage: Hivatalos feleségem . . . 2 „
Mikszáth K.: A gavallérok; Ne okoskodj
Pista 1 „
Cherbulisz V.: Vagyon szerzés után . 3 „

A „Legjobb könyvek“ előfizetési díja:
bérmentve küldés mellett, 20 kötetre 20 ko-
rona, 10 kötetre 10 korona, 6 kötetre 6 ko-
rona. Minden kötet külön is megrendelhető.
Ára 1 korona. Postán küldve 1 korona 10
fillér. Megrendelhető Légrády Testvérek könyv-
kiadóhivatalában Budapest, V. Váci-körút 78.

CSARNOK.

Az élet alkonya.

Smiles S. „Élet és Munka“ című művéből.
Megjelent Lévai Mór kiadásában Budapes-
ten, 1897. 4.

(Folytatás.)

Mint Handelt későbbi éveiben a
vakság sújtotta, úgy Beethovent a süket-
ség bénította. Az utóbbi zongorán szokott
játszani, a hangjegyek változatait fülével
követve, míg a hallgatók sok hangot me-
lyet billentyűzött, nem hallottak. Midőn
nála harminczadik évében a süketség je-
lentkezett, megpróbálta fogyatkozását más-
sok előtt leplezgetni. Kerülte a társasá-
got, „mert“ mint mondá, „nem vagyok
képes arra, hogy az embereknek meg-
mondjam, miszerint süket vagyok. Ha
nem a zene volna mesterségem, akkor
is elég rossz volna reám nézve a süket-
ség; de egy zenészre nézve kegyetlen
gyötrellem az.“ Mind jobban és jobban
elzárkózott, ingerlékeny, beteges és csü-
ggedt lett, midőn pedig süketsége jobban
elhatalmasodott, öngyilkosságra gondolt.
„Művészet“, mondá. „egyedül a művé-
szet tart vissza. Lehetetlennek látszik
előttem, hogy a világot elhagyjam, mi-
előtt mindazt, mire magam képesnek
érzem, létrehoztam volna. Most türel-
mesnek kellennem ezélem elérése vé-
gett és remélem elhatározásom szilárd
lesz az elviselésben, míg a kérélhetetlen
sorsnak életem fonalát majd elvágni tet-
szik.“ Beethoven, ezen szomorú időszak
után szerkesztette valamennyi legnagyobb
művét—Fidelio-ját, Prometheus-át, Olajfa
hegyét és nagy hangversenydarabját s
symphonáit. Sőt lehetséges, hogy süket-
sége, mely értelmét zárkózottságra kész-
tette és a magános élet, melyre törő-
döttsége utalta, nem kis mértékben kelt-
hették fel és fejthették ki a nagy mester
zenei tehetségét és erélyét.

A középkort az aggkortól főképp az
különbözteti meg, hogy az értelem még
megtartja a fejlődés képességét a fogé-
kony új eszmék iránt. És Johnson dr. és
Watt Jakab éppen öreg korukban tanul-
tak meg új nyelveket és teltek el új gon-
dolatokkal. Berzelius a legszélsőbb agg-
koráig dolgozott laboratoriumában. Sok
öreg van birtokában azon tehetségeknek,
melyek a férfikor előjogai. A francia
közmondás azt tartja: „Ha fiatalon tanu-
lunk, öreg korban tudunk“. A közép- és
aggkorban alkalmazkodóbbakká, szívélye-
sebbekké, udvariasabbakká és előrelátób-
bakká, részvevőbbekké leszünk.

Azonban az éveknek hosszú sora
nem azt bizonyítja, hogy sokat élünk.
Sokan husz év alatt többet élnek, mint
amennyit mások egy század folyamán. Az
ember életét a szerint kell mérlegelni,
hogy mennyit eszelekedett és érzett
annak tartama alatt. Minél többet tesz és
minél többet érez valaki, annál többet él.
Ha sokat szenvedtek a házasság bajaitól,
mások pedig magános állapotban marad-
tak; ne feledjük el, hogy ezek, ha nem
volt örömük, legalább nem ismerték a
házasság bajait sem. Nem szabad feled-
nünk, hogy minden öröm árnyékot vet
maga mögé. Pope, Blount Mártának
Twickenhamból ezt írta: „A megnyug-
vás, amit Ön a családi életben talál,
eszembe juttatja azt, amit a saltouni öreg
Fletcher egy napon nekem mondott:
„Istenem, nekem nincs egyéb dolgom,
minthogy meghaljak; szegény téremtés
vagyok, senkim sincs, ki életemet kívánná
vagy halálom miatt aggódnék. Csak is
ezért sajnálom, hogy agglégény maradtam.
Most megöregedtem, sarj nélküli öreg fa
vagyok és nem nőnek körülöttem fiatal
fák, hogy társaim vagy védőim legyenek.“)

De ha ninesenek gyermekei, kikben

öröme telnek, nem érzi viszont azon fáj-
dalmakat, melyeket a gyermekek elvesz-
tése okoz. Midőn Warburton, fiát sorva-
dás folytán elvesztette, azt mondta, hogy
„lelkének a felét“ vesztette el és azon
időtől fogva tehetségei hanyatlani kezd-
tek. Így történt Burkeval is, ki egy ritka
tehetségű fiát vesztette el fiatal korban.
Életének vége felé, atyjának mély érzéssel
idézte Milton Reggeli himnuszának e fen-
költ sorait:

„Öt dicsérik a négy világrésztől fuvó szelek,
Fujjanak erősen vagy gyengén; koronátok
[ti fenyvesek,
Minden növényvel, az imádság jelképeül
[hajlong.“

Épen midőn az utolsó szót kiejtette,
ereje elhagyta; a lámpa, mely oly erősen
lobogott fel szemgödrében, kialudt; előre
bukott apja karjaiba és meghalt. Burke
bánata rettenetes volt és nem sokáig élte
tul fiát. Burke utolsó szavai azok voltak,
amelyek Johnson és Wordsworth-é —
„Isten áldjon meg“.

A szenvedés vagy a fájdalom gyenge
hatása bizonyos mérvben elszigetel az
élettől. Sok lélek érezte a fájdalom szük-
ségét: és ha tényleg nem volt min bán-
kódniok, szereztek maguknak tárgyat. —
Innét van Goethe „világfájdalmassága“
Werther-ében, a Rousseaul levérsége
Életem nyomorúságainak vizsgálásaiban,
Coleridge-nek „az örökkévalóság utáni
szomja“, Chateaubriandnak buskomorsága
Réné-jében, Keats sóvárgása, „hogy e
titokzatosság terhén könnyítsen“. Sőt
élénk, kedélyes természete mellett maga
is küzdött a komorság ellen, midőn mint
írja „öreg, rideg és félvak“ lett, mely
élete vége felé elfogta. „Télen fáradt és
közönyös vagyok“, mondá, „más szavak-
kal öreg és hasznavehetetlen. Bevégeztem
utazásomat és az Urnak nincs egyéb
teendője, minthogy atyámmal egyesítsen...
Kifáradtam az életben, ha ugyan annak
lehet ezt nevezni...“

(Folyt. köv.)

Vegyes.

(Világjáró kutya.) A kutya hűségéről
már sok mindenfélét írtak össze. Az elemi
iskolákban verset is tanulnak a kutyáról,
aki (mert még sem lehet a melynek ne-
vezni) gazdája sirján leheli ki a lelkét
nagy poétikusan. Hát ez a történet, ame-
lyet a Horváth Géza nagyváradi rendőr-
biztos kutyájáról elmondunk, sem nem
költői, sem nem vers, hanem igaz. Ugy
történt a dolog, hogy Horváth Géza el-
ajándékozta az ő „Fordits“ nevű kopó
kutyáját Soós Károly volt állami állat-
orvosnak, akit nem régen Esztergomba
helyeztek át. A kutya 1896. augusztus
havában került Soóshoz, azóta türelmesen
is viselte magát úgy Nagyváradon, mint
Esztergomban. Mult hó 8. és 9-én azon-
ban Soós nagyon megverte a Fordits-ot
valami esinjeért. A kutya a verés után el-
tűnt, nevéhez illően hátat fordított gazdája
házának. Kerestette Soós a kutyáját min-
denfelé és levélben megírta nagyváradi
ismerőseinek, hogy a drága állat eltűnt.
Eddig semmi rendkívüli nem volna a
dologban, ha tegnap este be nem
állít a „Fordits“ Horváth rendőrbiztos
lakására nagy vihogások s farkesóválások
közepette. A kutya, finom szimatát kö-
vetve, 23 nap alatt megtette az utat Esz-
tergomból Nagyváradig, csak hogy színről
szinre láthassa régi gazdáját.

(Udvarián.) Aggász: Atyám vasuti fel-
ügyelő volt. Ur: Hat már voltak akkoriban
vasutak?

(Nyelvteljesok.) Napoleon hadserege a
nagy hidegtől tizedrésze olvadt. — A szená-
torok hevesen megabucgolták Catilinát. —
Az osztály egyik fele nincs itt, a másik fele
künn van, a harmadik fele nem figyel.

(Mégmagyarázta.) Idegen: (Megállva egy
új ember előtt s a közel dolgozó utcáseprő-
höz fordulva.) Ugyan barátom: miért állita-
nak ennek az embernek szobrot? Utzaseprő:
Azér' mer' még nem volt neki.

(Egyről-másról.) A Szent-István-
terem. O felseje a király elrendelte, hogy
a budai várpalota új szárnyában Szent
István magyar királyról elnevezett s korhű,
roman stílusban épült terem berendeztessék.
A terem berendezése 1900-an a párisi
világkiállításon ki fog állíttatni. — A
pécsi püspök kinevezése. A király Du-
lánszky Nándor Lalálával megüresedett
pécsi püspöki székre Hettyey Sámuel
deghe címzetes apátot és a primás érseki
iroda igazgatóját nevezte ki. — Katonai
gyakorlat kerékpáron. New Yorkban
kísérletet tettek a napokban a kerékpár-
nak katonai célokra való alkalmazásával.
A kerékpáros osztály 22 embere egy had-
nagy vezetése mellett teljes felszereléssel,
elelemmel és sátrakkal elindult kerékpáron
a missouloi erődből St.-Louisba. A keré-
páros katonák a háromezeröttszáz kilomé-
ternyi utat negyvenegy nap alatt tették
meg; egy napra átlag nyolcvanöt kilo-
méter esett. A katonákat elcsigázta a
fáradtságos gyakorlat, mely azonban nagy
sikerrel bizonyította be a kerékpárnak
hadi célokra való alkalmas voltát.

Közgazdaság.

Miért szükséges a trágyázás?

Ha azt látjuk, hogy a kultúr-növé-
nyeink helyét pástortortáska, széki füvirág,
csibehur s más hasonló gyomok foglalják
el, továbbá, hogy a kultur növények igen
silányan fejlődnek, bizonyosak lehetünk
arról, hogy vagy rossz vetőmagot használ-
tunk, vagy a talaj megművelése volt hiá-
nyos, vagy pedig a talajból hiányzanak a
szükséges növényi táplálékanyagok. Leg-
többnyire mind a három ok jelen van,
mert a jó gazdának ha rétejt és takar-
mányföldjeit jól trágyázza és műveli elég
trágyája lesz, hogy szántóföldjeit is ren-
desen trágyázhassa; ha ezenkívül tiszta,
jól csirázó vetőmagot használ s földjeit
gondosan megműveli; kikerüli földjeinek
elgyomosodását, a talaj termőképességét
állapotban marad.

Ha ellenben földjeit és rétejt nem
műveli meg kellően és nem trágyázza,
ugy termése mindig silányabb lesz s va-
gyoni állapota is gyorsan fog hanyatlani.
Ha földjeinket nem trágyázzuk kellően,
ha szorgos műveléssel nem hozzuk oly
állapotba, hogy a levegő és víz könnyen
a talaj mélyébe juthasson s ennek követ-
keztében a gyökerek jól terjeszkedhesse-
nek s végre ha a gyomok elhatalmasod-
nak s kultur növényeink kárára a talajban
levő növényi tápanyagokat elvonják — ne
várjunk jó aratást.

Figyelembe veendő, hogy a kellően
nem trágyázott földeken a száraz időjárás
sokkal károsabb hat, mint a jól trá-
gyázottakon. Minél szegényebb a talaj, a
talajban levő víz annál kevesebb föloldott
növényi tápanyagot tartalmaz s ez a gyö-
kér életműködésére természetesen káros
befolyással van; minél szegényebb a talaj,
vizben annál kevesebb tápanyagot oldhat
fel a kevés víz. Tápanyagokban szegény,
avagy tulszáras talajokon tehát a növény-
zet mindig silány. Ilyen helyt a növények
lombozata sokkal több vizet párologtat el,
mint a jól trágyázott talajon, mert gazdag
talajokban a gyökereknek kevesebb ned-
vességet kell felvenni, hogy a növényt
elegendő nedvességgel lássák el.

A fák, a szőlő, de minden kultur-
növény a nyár derekán fejlődésében több-
nyire visszamarad, mert hiányzik a talajból
az elegendő nedvesség; ha azonban jól
trágyázunk, a fentebb említett oknál fogva,
a növények kevesebb vizet fognak elpá-
rologtatni, mert a kevesebben is elegendő

táplálékot találnak, s így a télen gyűjtött
nedvességet is jobban megőrizvén a szá-
razságot jobban fogják eltűrni.

Tekintettel már most arra a tapasztalati
tényre, hogy 10 év alatt csak kettő
van olyan, amely igazán jó termést szol-
gáltat, ellenben 8 termés közepes és rossz,
minden gazdának úgy kell berendezkednie,
hogy közepes avagy rossz termések alatt
se menjen tönkre, de semmi esetre sem
szabad a jó évekre számítani, mert ezek
bár busás jövedelmet adnak, de mégsem
annyit, hogy a rossz évek deficitjét fedez-
hessék. Ezt pedig ellehet érni a gyakori
szántással s a gyakori trágyázással. Minél
gyakrabban szántjuk, minél gyakrabban
és jobban trágyázzuk talajunkat, annál
egyenletesebb és biztosabb terméseket
fogunk arról aratni, miként azt, különösen
a folyó év számos helyen igazolta. Azok-
nak a tápláló anyagoknak, melyeket a
növények nagymennyiségben igényelnek,
s ezek között is első helyen a foszforsav-
nak bőségesen kell jelen lenni a talajban,
hogy a termés is bő lehessen. Jelen van-
nak ezek a tápláló anyagok az istálló
trágyában s csupán a foszforhiányt kell
pótolni szuperfoszfát alakjában, amit ha
megteszünk — a csekély kiadási többlet —
mert ma már a szuperfoszfát igen olcsó —
bőségesen kárpótoltatik a bizonyosan na-
gyobb termés által.

A talajnak jobb művelését, intenzi-
vebb, gyakoribb és okosabb trágyázását,
nem lehet elég melegen a magyar gazda-
közönség figyelmébe ajánlani, mert éppen
ezek azok a dolgok, a melyekre a gazda-
közönség elég figyelmet még ma nem
fordít s a melyek miatt oly silány a ter-
mése.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 32. Páros bérlet 26. szám.

Kedden, 1897. november hó 2-án:

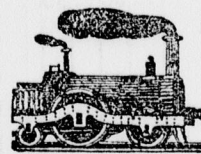
A boszorkányvár.

Nagy operette 4 képből. Irta Berla A. Zené-
jét szerző: Millöcker K. Fordították: Reiner
F. és Fáy Béla.

Holnap szerdán, 1897. november hó 3-án:

A becsület.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Sudermann H.
Fordította Fáy J. Béla.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. október hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen—Budapest (M. áll. v.-tól.)

Debreczenből indul	Vonat	Érkezik
P.-Ladány - - - 12. déli	Vegyesvonat	1.28 délután
P.-Ladány - - - 3.48 délután	Tv. sz. sz.	5.24 délután
P.-Ladány - - - 8.15 este	Személyvonat	9.45 este
Budapest - - - 8.53 reggel	Gyorsvonat	1.50 délután
Budapest - - - 12.36 délután	Személyvonat	8.10 este
Budapest - - - 10.37 este	Személyvonat	5.45 reggel

Debreczen—M.-Sziget

Székény - - - 5.23 reggel	Személyvonat	1. — délután
M.-Sziget - - - 3.06 reggel	Személyvonat	9.50 délután
M.-Sziget - - - 4.07 délután	Személyvonat	11. — este
M.-Sziget - - - 6.59 délután	Gyorsvonat	11.40 este
M.-Sziget - - - 7.58 este	Tv. sz. sz.	8.03 reggel

Debreczen—Szerencs

Szerencs - - - 8.25 reggel	Személyvonat	11.28 délután
Szerencs - - - 4.02 délután	Személyvonat	7.07 délután
Szerencs - - - 8.10 este	Személyvonat	11. — este

Debreczen—Füzes-Abony

Füzes-Abony - - - 4.42 reggel	Vegyesvonat	10.24 délután
Füzes-Abony - - - 4.12 délután	Vegyesvonat	7.56 délután

Debreczen—Nagy-Léta—Vértés

N.-Léta—Vértés - - - 8.36 reggel	Vegyesvonat	10.46 délután
N.-Léta—Vértés - - - 4.17 délután	Vegyesvonat	6.20 délután

Debreczen—Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök

B.-Szt-Mihály - - - 5.28 reggel	Vegyesvonat	8.58 reggel
B.-Szt-Mihály - - - 8.54 délután	Vegyesvonat	6.03 délután

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Budapest—Debreczen			
Debreczenbe érkezik	Vonat	Indul	annan
P.-Ladány	7.40 reggel	Tv. sz. sz.	6.12 reggel
P.-Ladány	5.16 reggel	Személyvonat	4.08 reggel
Budapest		Gyorsvonat	3.15 este
Budapest	3.47 délután	Személyvonat	3.40 délután
Budapest	6.54 délután	Gyorsvonat	3.15 délután
Budapest	2.40 éjjel	Személyvonat	7.05 este
M.-Sziget—Debreczen			
M.-Sziget	7.53 reggel	Személyvonat	4. reggel
M.-Sziget	12.16 délután	Személyvonat	6. reggel
M.-Sziget	6.53 délután	Személyvonat	1.36 délután
M.-Sziget	8.43 este	Gyorsvonat	4. délután
M.-Sziget	10.22 este	Személyvonat	8.56 délután
Szerencs—Debreczen			
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat	5. reggel
Szerencs	12.21 délután	Személyvonat	9.07 délután
Szerencs	7.50 este	Személyvonat	5.13 délután
Nagy-Léta—Vértess—Debreczen			
N.-Léta—Vértess	7.25 reggel	Vegyesvonat	5.25 reggel
N.-Léta—Vértess	3.18 délután	Vegyesvonat	1.05 délután
Büd Szt-Mihály—Tisza-Lök—Debreczen			
B.-Szt-Mihály	8.17 reggel	Vegyesvonat	5.25 reggel
B.-Szt-Mihály	6.41 este	Vegyesvonat	3.27 délután
Füzes-Abony—Debreczen			
Tisza-Füred	8. reggel	Vegyesvonat	4.18 reggel
Füzes-Abony	5.32 délután	Vegyesvonat	11.86 délután
F.-Abony	7.47 este	Vegyesvonat	5.32 délután

* Csak P.-Ladányig.
 ** Csak Szatmárról.
 *** Csak Ohat-Köcsir.

Berkocsik díjszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napszámra:		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	3
Fél napra, reggeli 6 órától d. n. 1-ig, vagy d. n. 1-től esti 9 óráig	3	2
II. Óraszámra.		
Fél órára	40	30
¾ órára	60	45
Egy egész órára	80	60
Minden következő órára	40	30
Az utolsó órán túl félóra v. kevesebb időre	20	15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül.	50	30
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik.	2	1.40
▲ temetőbe ki és vissza	1.20	80
▲ háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	80	40
▲ színházba menet	80	60
▲ színházból jövet	50	30
▲ bármely vasuti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	80	60
▲ éjjel menet vagy jövet kézi táskával	80	60
▲ kocsi mellé elhelyezett minden darab málna után külön 10 kr. díj jár.		
▲ korcsolyázó, vagy csónakázó tóhoz, cukor-gyár, légszusz-gyár, kertészeti egység és gőzmalomhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	80	60
▲ nagyerdői fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1	70
Minden következő órára	60	40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1.20	90
Minden következő órára	40	30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	80	60
Minden további órára	40	30

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyitlér.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 45 krtól 14 ftr 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott, damasztolt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat postaber és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek **Henneberg G.** (os és kir. udvari szállító) **selyemgyári Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

1039-39-32

Kitünő minőségű, szintartó gyapju és gyapot flanellek.

Barhentek ruháknak.

Kardos László
nagy üzletében Kossuth-utca. VII.

A CIVIS NAPTÁR

Minden család hivatal üzlet és magános vegyen Civis Naptárt

az 1898. évi naptár-kiadványok legérdekesebbike; van benne tanulságos és szórakoztató olvasmány bőven és mindezt számos kép tarkítja.

Különösen kiemelendő: Az 1848/49. szabadságharcz története Bartha Mórtól, valamint Szaboleska Mihály, Könyves Tóth Kálmán, Váradi Antal stb. irodalmi előkelőségek dolgozatai; A múlt év története, számos illusztrált adoma és a bővített Czimtár.

Ezen sokoldalú és közhasznú naptár ára **36 kr.**

Kapható a Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaságnál, — továbbá minden könyvkereskedésben és dohánytözsdeben.

Férfi ruhákra
Peruvian, Tricot, Doscin, brassói és gacsi **divatposztók**
olcsó szabott árakon kaphatók
Szabó Lajos Fiai
cégnél, 1044 0-18
Debreczen, Rózsater.

Dr. Hógyes korszakos találmánya
Asbest-talpbélés
Nincs bőrkeményítés!
Nincs lábizzadás!
Nincs meghülés!
Nincs semmiféle lábbaj!
Követeljük az Asbest-talpbélést ozipészeinktől.
Felnőtteknek 35-45 számig tuozatja 12 f. párja 1.20. Gyermeknek 20-34 sz.-ig tuozatja 6 f. párja
60 kr. csak utánvét mellett.
Dr. Hógyes találmányát szabadalom védi minden országban. — Bővebb felvilágosítást készségeggel ad
Az „Első magyar asbestáru-gyár”
Budapest VI. Sziv-utca 18. szám.
Debreczenben kizárólag **Békés Lajos** uri és nődivat üzletében kapható.